

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Commemorationibus, & Suffragij Sanctorum communibus. XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

10 Totus dies Feriarum maiorum & Vigiliarum, si non sequatur Officium de Festo, humiliationis dies est; quare ad Vesperas dicuntur Preces feriales, licet Oratio non sit de Feria Quatuor Temporum, nec de Vigilia; quod accidere potest eo anno quo Festum sancti Matthiae occurrit in Feria quarta Cinerum, cuius gratia transferretur Officium in Feriam quintam Cinerum sequentem.

11 Quod attinet ad Confessionem, quae fit in Officio ad Primam, & Completorium; primo signum Crucis adhibetur ad *v. Adiuutorium*, ut in Rub. de Prima 15 num. 2. sumpto ritu congruo ex Missali: nam per Crucem remissio facta est peccatorum. Confessio vero fit, ut quidquid in nocte vel die peccauimus, puniamus, Gemma lib. 2. cap. 64.

12 Quando quis recitat solus, omittere debet *vobis fratres*, &c. semelque recitans *Confiteor*, debet addere in plurali quae sequuntur, *Misereatur nostri, peccatis nostris, perducatur nos*; sicut fit in Oratione Dominica. ita in Rubrica citata de Prima. Ex quo sequitur, quod recitantes duo Officium simul nihil debent mutare in textu Breuiarij; sed, qui maior est, dicat, *vobis fratres, vos fratres*; qui minor, *tibi Pater, & te Pater*, sicut dicunt inuicem, *Dominus vobiscum, Et cum spiritu tuo*. Neque Moniales mutare debent in verba, *Mater, Matrem, Sorores*, sed eodem modo loqui nomine Ecclesiae ac si essent viri, ex Decreto sacrae Rituum Congregationis die decima octaua Augusti 1629. alterna vero Confessione mundamur, inquit Hugo in Spec. capit. 3.

De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus. CAP. XVIII.

R Adolph. Proposit. 14. appellat Memorias, quas hoc loco dicimus *Commemorationes communes*. Suffragia Sanctorum vocat Gemma lib. 3. cap. 45. vbi tradit, ea dici in Dominicis & Festis Sanctorum. Meminit Micrologus cap. 44. & de Cruce nominatim cap. 30. de sancta Maria, & de Apostolis cap. 44. qui omnes sunt Patroni totius Ecclesiae, ait Duran. lib. 6. cap. 60.

2 Miror, cur de Cruce, à qua pendet nostra salus, nonnisi fiat in feriali Officio? An quia Festa excludunt omnium cruciatuum imaginem ac memoriam? An feriali dici conuenit labor, Crucis & patientiae meditatio? nam tempore Paschali fit de Cruce commemoratio, ad victoriam eiusdem Crucis recolendam, à qua Resurrectio ortum habuit; cuius Oratio Paschalis est Ambrosiana in Mediolanensi Missali in Feria sexta Parasceues. Micrologo non placet commemoratio de Cruce ab Epiphania ad Purificationem; ergo erat in vsu, ut hodie: minus tamen rectè sentiebat ille.

3 De sancta Maria non fit, neque in propria Ecclesia, quando dicitur eiusdem Officium paruum in Choro; de quo nos *Sectione vltima*: nec quando cumque Officium de die fit de ea. neque enim de eodem fieri debet Officium & commemoratio simul. Qui verò priuatim recitat Officium B. Virginis paruum, debet in Officio de die facere commemorationem de B. Virgine ac si illud non recitaret; nisi reciter ratione Chori. Nihil autem refert, si di-

fi diuidatur Officium B. Virginis ab Officio diei, puta, quia illud vesperi, hoc manè recitetur in Choro; quia ibidem vtrumque dicitur, & vnum in ordine ad aliud.

4 Non separatur Petrus à Paulo, nec in vita, nec in morte; nec in Festis, neque in hac communi commemoratione, ait Duran. *lib. 5. cap. 2.*

5 De Pace fit vltimo loco commemoratio; quia, qui pacem dedit, omnia bona vno verbo dedit, ait Glossa. & vltimum, quod expectamus à Deo, est pax æterna, pro qua oramus, obsecramus Deum per Dominum nostrum Iesum Christum.

6 De Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ hæc sunt notanda. Primò, eum esse Patronum loci, qui Maiorū auctoritate, & communi sensu populi recolitur vt Patronus: qua de re nos egimus suprà *Sect. 3. c. 12. nu. 1. pag. 44.* Titularis autem Ecclesiæ ille est, à quo denominatur Ecclesiæ.

7 Deinde, pro dignitate Patroni vel Titularis Ecclesiæ, ante vel post sanctam Mariam & Apostolos, vel inter eosdem facienda est commemoratio; hoc est, de Titulo Trinitatis, Spiritus sancti, Corporis Christi, ante sanctam Mariam; de Saluatoris Titulo non fit, quando de Cruce fiat, quæ equipolent. De Angelis, & de S. Ioanne Baptista, ante Apostolos, de Sanctis veteris Testamenti post Apostolos, licet in Litanij ordine temporis præcedant. De Sancto, Patrono loci, ante Titularem Ecclesiæ, regulariter loquendo, nisi sit valdè magna inter hos dignitatis distantia; quia in Rubricis præponitur Patronus Titulari, *tit. 1. de Duplici num. 1. tit. 7. de Octauis num. 1. 3. 4. tit. 9. de Commemor. num. 3. tit. 35. de Commem. communibus num. 1. & in*

Tabellis septies; licet titulo 4. de Dominicis num. 1. & tit. 9. de Commemorationibus num. 11. præferatur Titulari Patrono. sed in his duobus locis non attenditur ordo ex professo, alioquin Dedicatio Ecclesiæ inferior esset Patrono, quæ post eum in *tit. 4. nu. 1.* recèsetur. Patrosas principalis Ordinis æquiparatur Patrono loci, vt suprà diximus in *cap. de Patrono Sect. 3. cap. 11. nu. 24 pag. 49.* Primum verò locū, ante quamcumque de Christo Domino commemorationem, ratione Tituli, in feriali Officio semper habet commemoratio de Cruce, vt expressè habetur *tit. 35. nu. 1. in fine*, quia Ferialium indicium est; vltimū, commemoratio de Pace, *ibidem.* Quòd si de Cruce, tamquam de Titulo Ecclesiæ, facienda sit commemoratio, sufficit prædicta, quæ fit ante alias, ex Decr. S. Rit. Congreg. *die 30. Marty 1621.* & eodem modo sufficit commemoratio de S. Francisco apud eos Ordinis Minorum, quorum Ecclesiæ Titulus est sacrorum Stigmatum eiusdem.

8 Dices: Cur de Cruce primo loco fit, etiam ante S. Trinitatem, cum tamen in Rubr. Missalis de *Commemor. tit. 7. nu. 5.* Votiuæ de Cruce cedat Votiuæ de Trinitate? Respondeo, in Missa rationè haberi dignitatis Votiuarum, in Officio rationem ferialitatis, quæ non habet congruum locum in medio Suffragiorum non semper ferialium, quippe quæ locum etiam habent in Semiduplicibus. indicium enim est Ferialium, vt dixi, commemoratio de Cruce.

9 Quæres adhuc, An in Ecclesiæ Omnium Sanctorum nomine dicata fieri debeat commemoratio de B. Virgine, & de Apostolis, & quo ordine. Respondeo, non esse omittenda Suffragia specialia pro generalibus, sicuti in-

fra Octauam Omnium Sanctorum fit etiam de S. Carolo, SS. Vitale, & Agricola, & alijs. Deinde assigno locum commemorationis Tituli Omnium Sanctorum post Apostolos, vti fit in Officio paruo B. Virginis, *Protege*, &c. & *Omnes Sancti tui*, &c. neque incongruit de eodem bis fieri mentionem, semel aperte, semel latenter, vt docuimus *Tomo 1. de Sexagesima pag. 235. n. 15.* & præterea commemoratio Omnium Sanctorum eo casu potest intelligi de alijs omnibus non expressis inter Suffragia Sanctorum communia.

10 Oratio de Patrono, seu Titulari sumitur à die Festo eorundem (non à Vigilia, neque à die Octaua, vt gratis quidam dicunt) mutato verbo Natiuitatem, Natalitia, vel aliud simile, in Commemoratione: que si minùs congruit, sumatur alia de Comuni. In Collecta S. Leonis II. pro *Commemorationis Festa*, lege *Commemorationem*: in Collecta SS. Dionysij, & Sociorum, tace *hodierna die*: in Collecta S. Apollinaris, tace *hunc*. Nec est incongruum dicere, *presentem diem honorabilem in B. Ioannis commemoratione*; neque, *qui venerandam sanctamque letitiam in B. Bartholomæi commemoratione*, & his similia: quia non enuntiantur falsa; & commemoratio Patroni, seu Titularis, est quasi repetitio Festi per annũ. Adde *cũ Suar. de Sac. Missa q. 83. art. 2. disp. 80. sect. 4.* referri quãdoque præsentia ad præterita: vnde circa meridiem celebrantes dicimus in prima Missa Natalis Domini, *Hanc noctem*.

11 Queritur hoc loco: An, qui plures habet beneficiorum & Ecclesiarum Titulos, teneatur in Officio totidem commemoraciones facere. Respondeo primò: Si Tituli sunt de eodem, puta de S. Maria, licet diuersa

sint Titulorum Festa, sufficit commemoratio communis, *S. Maria*, &c. & sic de alijs. Si Tituli diuersi sunt Sanctorum, poterit fieri altero ex duobus modis: vel distinguantur classes Sanctorum in Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, ita vt vnaquæque classis recolatur cum propria Antiphona, Versu, & Oratione, in qua ij nominentur, quorum Tituli sunt beneficiorum: vel de Maiorum licentia, formetur Antiphona cum suo Versu & Oratione, quæ conueniat omnibus; non exprimendo Titulos Martyrij, seu Virginitatis, & eiusmodi, ne fiat mendacium in Oratione. Habes exempla in Breuiario, in Festo SS. Nazarij, & Celsi, &c. in quorum Oratione non dicitur *Martyrum*, quia Innocentius, de quo ibidem, non fuit martyr, & in Festo SS. Alexandri, Eueatij, Theoduli & Iuuenalis idem fit, quia non fuit martyr Iuuenalis.

12 Atque omisso hæc multarum commemorationũ facile lethalis erit, & sufficiens ad grauem materiam peccati mortalis constituendam, vt in simili probat Sanchez in *Oper. mor. lib. 1. cap. 5. num. 16.* imò & ad ratam restitutionis fructuum faciendæ teneri Beneficiarium in hoc casu, expressè docet Bonac. *disp. 1. quest. 1. pun. 4. num. 28.* sed rigorosa nimis est hæc doctrina.

13 Regulares autem debent facere commemorationem de eo Titulari, cuius Ecclesie sunt adscripti, & quamdiu sunt adscripti, etiam extra Chorum: eadem enim est ratio ac in beneficiato; cùm vterque alatur Ecclesie propria emolumentis.

14 Quid agendum erit in Officio Vigiliæ Patroni, seu Titularis Eccle-

fiæ, qui Vigiliam habet in Breuiario? An in Laudibus cum alijs Suffragijs facienda erit de more commemoratio Patroni, seu Titularis? omittendam puto in hoc casu, sumpto argumento à simili allato supra *nam. 3.* de Officio sanctæ Mariæ, quod excludit communem hanc commemorationem de eadem; ne scilicet de eodem bis fiat in eadem parte Officij. Eadem ratio militat in Semiduplici Festo Inventionis, Translationis, & similibus, illius, qui Patronus est loci, seu Titularis Ecclesiæ.

15 Cedunt hæ communes commemoraciones commemorationi Festi Simplicis eo die occurrentis; quia Festi commemoratio priuilegiata est titulo festiui supra communem aliorum cõmemorationem: ideoque communes dictæ fuerunt, vt cedant priorum locum festiuis.

16 Fiunt igitur ad recolenda Sanctorum merita, & ad impetrandum sepius eorum patrocinium, Duran. *lib. 6. cap. 60.*

17 Omittuntur autem initio Aduentus, ex *Microlog. loco cit.* vt in Aduentu Principis cedant serui, Duran. *lib. 6. cap. 2.* item tempore Passionis, vt vni Christo crucifixo vacemus, idem *lib. 6. cap. 60.* & vsque ad Octauam Pentecostes, *ibidem.* tum in Duplicibus, & infra Octauas, ea ratione, qua in Festis maioribus excludimus Sanctorum Simplicium commemoraciones, ad maiorem tum temporis Paschalis tum Festorum celebritatem. Item in Dominicis priuilegiatis; in quibus de die Octaua occurrente fit tantum commemoratio, ex Ruiz *in suo Carimontal. Rom.* ratione Octauæ.

18 Pius V. mutauit Antiphonam pro suffragio beatæ Virginis in ple-

niorem, quæ est sancti Augustini Ser-mone 18. de Sanctis, nimirum, *Sancta Maria, succurre miseris, &c.*

De Hymno Te Deum.

CAP. XIX.

1 **H**ymnus *Te Deum* à SS. Ambrosio & Augustino compositus fuisse dicitur, quando S. Augustinus baptizatus fuit, anno 388. vt scribit S. Dacius Episc. Mediolanen. *lib. 1. cap. 10. Chronicis;* quod tamen Chronicum non est Dacianum, si eruditioribus est credendum Mediolanensis; qui etiam melius censent, totum Hymnum vni Ambrosio deberi, cum ille Dialogismo careat. In Breuiario M. S. Collegij Aniciani de Vrbe antiquissimo legi pro titulo, *Hymnus S. Abundij;* de quo peritiores consului, qui tamen adhuc ignorant, quis ille possit esse. Gelasius autem decantari decreuit, ex Benzoni *in Magnif. lib. 1. cap. 19.* & S. Benedictus in *Regula* cantari iussit post tertium Nocturnum, quo significante tempore gratiæ, quasi Christum hoc tempore inuenerimus, exclamamus, *Te Deum laudamus;* vt meditatur Hugo *lib. 2. de Offic. cap. 9.*

2 Dicebatur Romæ in Festis Pontificum tantum tempore Amalarij, vt ipse scribit *in Prologo de Ordine Antiph.* in Dominicis & Festis nouem Lectionum, ait *Micrologus cap. 46.*

3 Non in profestis dicendum est, ait Innoc. III. *de Celeb. Miss. cap. Consilium.* quod explicat Radulph. *Propos. 13.* etiam de Festis Simplicibus. & *Propositione 16.* probat, quod non deberet dici, neque etiam tempore Paschali, neque infra Octauas. Ex quo infero, tunc temporis Nam in his diebus